

جلد پنجم

آموزش آواز صیل ایرانی

مؤلفان : مهدی کاظمی و مهدی قاسمی

آواز دشتی
همراه با لوح فشرده

به روایت استاد ابوالحسن پازوکی

سرشناسه	: قاسمی، مهدی، ۱۳۵۷ اردیبهشت
عنوان و نام پدیدآور	: آموزش آواز اصیل ایرانی / مؤلفان مهدی قاسمی، مهدی کاظمی
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات موسیقی عارف، ۱۳۹۷
مشخصات ظاهری	: قطع وزیری، ۳۹۷ صفحه، جلد ۵
شابم	: ۹۷۹-۰-۸۰۲۶۳۳-۹۴-۰
موضوع	: آواز ایرانی - دستگاه‌ها - ردیف
موضوع	: آواز دشتی
موضوع	: Singing, Iranian - Dastgah -- Radif
شناسه افزوده	: کاظمی، مهدی، ۱۳۴۶
شناسه افزوده	: کاظمی، مهدی، ویراستار
رده‌بندی کنگره	: M۱۸۲۰/ق۲۴۸ ۱۳۹۷
رده‌بندی دیویی	: ۷۸۹/۱۶۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۹۹۲۷۲۱
موضوعات رکورد کتابشناسی: فیفا	

انتشارات موسیقی عارف

www.aref.com

[arefmusic.sn](https://www.instagram.com/arefmusic.sn)

[arefmusicsh.p](https://www.telegram.me/arefmusicsh.p)

تهران، خیابان جمهوری، نرسیده به میدان بهارستان، کوچه محمودی، پلاک ۳، طبقه اول

تلفن همراه: ۰۹۰۳۱۳۴۹۵۵۵

فکس: ۳۳۹۱۴۳۱۴

تلفن: ۳۱-۳۳۹۷۶۴۳۰

آموزش آواز اصیل ایرانی - جلد پنجم - آواز دشتی

نام مؤلفان: مهدی کاظمی، مهدی قاسمی

گرافیس: مهدی چابوک

ویراستار: مهدی کاظمی

نگارنده‌ی نت: مهدی قاسمی

چاپ اول: سال ۱۴۰۳

شمارگان: ۵۰۰

قیمت: ۹۰۰/۱۰۰۰ تومان

۳۲	مختصری از سرگذشت موسیقی ایران زمین به روایت استاد ابوالحسن پازوکی
۳۲	تمثیل باغ موسیقی
۳۵	پیوند ایران و یونان
۳۸	موسیقی در ایران
۴۰	ارکان بداهه در موسیقی سنتی ایران
۵۸	ردیف‌های موسیقی ایرانی
۵۹	دستگاه شور
۶۰	متعلقات شور
۶۰	آواز یا مایه‌ی دشتی
۶۱	درجات مهم
۶۳	گوشه‌های مهم دشتی
۷۲	برنامه‌ی درسی کلاس آواز- مایه‌ی دشتی - سطح اول
۷۴	درآمد نوع اول
۷۴	نوای کاروان با صدای نادر گلچین
۷۶	بیدگانی - بیدگانی
۷۶	تصنیف «پیک سحری» با صدای پروین
۷۸	بیات راجع - بیات راجه
۷۸	تصنیف «به سوی تو مگر تو را جویم» با صدای داریوش رفیعی
۸۰	گوشه‌ی اوج نوع اول
۸۰	تصنیف «در کوچه سار شب» با صدای محمدرضا شجریان
۸۲	دیلمان
۸۲	تصنیف «شب انتظار - منتظرت بودم» با صدای داریوش رفیعی
۸۴	ضربی
۸۴	تصنیف «وصلت در نظرم خواب و خیالی بود» با صدای دلکش
۸۶	گوشه‌ی چوبانی نوع اول

۸۶		تصنیف «سنگ خارا» با صدای مرضیه
۸۹		گوشه‌ی گیلکی
۸۹		تصنیف «دیدى که رسوا شد دلم» با صدای خانم مرضیه
۹۱		دشتستانی نوع اول
۹۳		گوشه‌ی غم‌انگیز
۹۳		تصنیف «شبگرد عاشق» با صدای کورس سرهنگ زاده
۹۵		مثنوی نوع اول
۹۵		ترانه‌ی «با تو دنیا قشنگه» با صدای کورس سرهنگ زاده
۹۶		کار آوازی - شعر اول
۹۶		کار آوازی - شعر دوم از خواجوی کرمانی
۹۷		کار آوازی - شعر سوم از مولانا
۹۷		کار آوازی - شعر چهارم از پانته آ عسگری
۹۹		برنامه‌ی درسی کلاس آواز - مایه‌ی دشتی - سطح دوم
۱۰۱		درآمد دشتی نوع دوم
۱۰۱		درآمد دشتی نوع سوم
۱۰۱		تصنیف «آه سحر» با صدای غلامحسین بنان
۱۰۳		گوشه‌ی بیدگلی
۱۰۳		تصنیف «ماه سرگردان» با صدای داریوش رفیعی
۱۰۵		گوشه‌ی اوج نوع دوم
۱۰۵		تصنیف «کاروان - گل‌های رنگارنگ ۲۱۲» با صدای بنان
۱۰۷		گوشه‌ی اشاره به شور و فرود
۱۰۷		تصنیف «عمر دوباره» با صدای مرضیه
۱۰۹		گوشه‌ای در آواز دشتی
۱۰۹		تصنیف «ایلبان» شعر و ملودی از مهدی کاظمی
۱۱۱		گوشه‌ی دشتستانی نوع دوم

- ۱۱۱ تصنیف «خدا حافظ ای جوانی من» با صدای الهه
- ۱۱۳ گوشه‌ی عشاق
- ۱۱۳ تصنیف «عشق و دلدادگی» با صدای نادیا قائم مقامی، شاعر و آهنگ‌ساز مهدی قاسمی
- ۱۱۵ گوشه‌ی چوپانی نوع دوم
- ۱۱۵ تصنیف «اشک مهتاب» با صدای محمدرضا شجریان
- ۱۱۷ مثنوی نوع دوم
- ۱۱۷ تصنیف «از خون جوانان وطن لاله دمیده» با صدای محمدرضا شجریان
- ۱۱۹ گوشه‌ی سارنگ
- ۱۱۹ تصنیف «گذشته‌ها رفت و دگر نمی‌آید» با صدای کورس سرهنگ‌زاده
- ۱۲۰ درآمد نوع چهارم
- ۱۲۰ درآمد نوع پنجم
- ۱۲۰ کار اجرایی - شعر پنجم
- ۱۲۱ کار اجرایی شعر ششم «پنهانم و می‌بینم» شعر از پانته آسگری
- ۱۲۲ کار اجرایی شعر هفتم «غم بی‌حساب» شعر از فیض کاشانی
- ۱۲۳ کار اجرایی شعر هشتم «می‌بینم‌ات» شعر از پانته آسگری
- ۱۲۴ کار آوازی شعر نهم «آتش دل - بخش اول» شعر از وحشی بافقی
- ۱۲۴ کار آزاد آوازی شعر دهم «آتش دل - بخش دوم» شعر از وحشی بافقی
- ۱۲۵ کار آزاد آوازی شعر یازدهم «آتش دل - بخش سوم» شعر از وحشی بافقی
- ۱۲۵ کار آزاد آوازی شعر دوازدهم «آتش دل - بخش چهارم» شعر از وحشی بافقی
- ۱۲۷ معرفی صدها ترانه و تصنیف در مایه‌ی دشتی
- ۱۲۹ تصنیف «الهه‌ی ناز» با صدای غلامحسین بنان
- ۱۲۹ تصنیف «ای ایران» با صدای غلامحسین بنان
- ۱۳۰ ترانه‌ی «گلنار» با صدای داریوش رفیعی
- ۱۳۰ آواز «بهارم بی‌خزان ای گلبن مو» با صدای عبدالوهاب شهیدی

- تصنیف «آتش دل» با صدای خانم قمرالملوک وزیری ۱۳۱
- تصنیف «بهار دیگر» با صدای ایرج بسطامی ۱۳۱
- تصنیف «چه شود گر فکنی - بسته‌ی دام»، با صدای روح انگیز ۱۳۲
- تصنیف «چو مرغ شب خواندی و رفتی» با صدای سیما ییلا ۱۳۲
- تصنیف «نغمه‌ی نوروزی» با صدای بنان ۱۳۳
- تصنیف «حال که رسوا شده‌ام» با صدای دلکش ۱۳۳
- تصنیف «بس که عشقت در دل من فکند آتش - یک شاخه گل ۲۵۷» با صدای الهه ۱۳۴
- تصنیف «درد عشق و انتظار» با صدای پروین ۱۳۴
- تصنیف «کعبه‌ی دل‌ها» با صدای الهه ۱۳۵
- تصنیف «غوغای ستارگان» با صدای پروین ۱۳۵
- ترانه‌ی «مرا ببوس» با صدای حسن گلنراقی ۱۳۶
- تصنیف «بگذار امشب پر بگشایم» با صدای الهه ۱۳۶
- کار اجرایی «گل‌های رنگارنگ ۵۷۴» با صدای الهه، شجریان و گلپایگانی ۱۳۷
- تصنیف «تنها تویی تنها تویی در خلوت تنهایی‌ام» با صدای غلامحسین بنان ۱۳۷
- تصنیف «کشور ما کشور ایران بود» با صدای روح انگیز ۱۳۸
- تصنیف «لبخنده‌ی» گل ۱۳۸
- تصنیف «موسم گل» با صدای قمرالملوک وزیری - پوران - هنگامه اخوان ۱۳۹
- تصنیف «مرغ شب» با صدای بنان ۱۳۹
- آواز «برگ سبز ۱۳۸» با صدای عبدالوهاب شهیدی ۱۴۰
- تصنیف «ای شب جدایی» با صدای قوامی ۱۴۰
- تصنیف «چندان که گفتم غم با طیبیان» با صدای محمدرضا شجریان ۱۴۰
- ترانه‌ی «اشکم دونه دونه» با صدای پوران ۱۴۱
- تصنیف «هر کجا روی ساغر منی، ساغر وفا از چه بشکنی» با صدای نادر ۱۴۱
- ترانه‌ی «نامهربونی» با صدای هایده ۱۴۲

- برنامه‌ی «گل‌های رنگارنگ ۳۸۰» با صدای عبدالوهاب شهیدی ۱۴۲
- ترانه‌ی «ای خدا این آسمون به کام ما نشد» با صدای پوران ۱۴۳
- تصنیف «به دیدنم بیا» با صدای محمدرضا شجریان ۱۴۳
- تصنیف «نامه‌های گمشده» با صدای بنان ۱۴۴
- ترانه‌ی محلی خراسانی «الله مزار» با صدای ایرج ۱۴۴
- «گل‌های رنگارنگ ۵۵۰ - بگو چه کنم» با صدای رؤیا ۱۴۵
- تصنیف «آنجا روم کز اشک غم دریا نباشد - گل‌های رنگارنگ ۴۲۲» با صدای رؤیا ۱۴۵
- تصنیف «گریه را به مستی بهانه کردم» با صدای محمدرضا شجریان ۱۴۶
- تصنیف «گلچهره» با صدای محمدرضا شجریان ۱۴۶
- تصنیف «در کوچه سار شب» با صدای محمدرضا شجریان ۱۴۷
- تصنیف «دیدنی ای مه» با صدای غلامحسین بنان ۱۴۷
- تصنیف «دولت عشق - مزن بر دل مزن بر دل» با صدای محمدرضا شجریان ۱۴۸
- تصنیف «چشم نرگس - برگرفته از گل‌های تازه ۱۰۲» با صدای محمدرضا شجریان ۱۴۹
- تصنیف «افسون سخن» با صدای بنان ۱۴۹
- آواز «دو زلفونت بود - شاخه گل ۳۵۳»، با صدای عبدالوهاب شهیدی ۱۵۰
- آواز «کوی دلبر» با صدای ایرج بسطامی ۱۵۰
- آواز «سری دیرم» از محمدرضا شجریان ۱۵۱
- تصنیف «بی‌دل و بی‌زبان و صنما» با صدای همایون شجریان ۱۵۱
- ترانه‌ی «چشم‌هایش» با صدای علیرضا قربانی و حسام ناصری ۱۵۱
- آواز «از آلبوم شب سکوت کویر» با صدای محمدرضا شجریان ۱۵۲
- تصنیف «بیار بارون» با صدای محمدرضا شجریان ۱۵۳
- آواز «نگارا» با صدای حسام الدین سراج ۱۵۳
- برنامه‌ی «گل‌های تازه ۱۵ - دانه‌های باران» با صدای شهیدی و عهدیه ۱۵۴
- آواز «ای در شراب غفلت» با صدای شهرام ناظری ۱۵۴

- آواز «از آلبوم ساز خاموش» با صدای محمدرضا شجریان ۱۵۵
- برنامه‌ی «بلال بلال» - دل می‌خواه یار ببینه - شاخه گل ۱۸۰» با صدای شهیدی ۱۵۵
- آواز «اشک غماز» با صدای محمدرضا شجریان ۱۵۶
- اجرای آواز و تصنیف «به سر شوق سر کوی تو دیرم» با صدای محمدرضا شجریان ۱۵۶
- آواز «به صحرای دل» با صدای محمدرضا شجریان ۱۵۷
- آواز «داغ دوستی» با صدای همایون شجریان ۱۵۷
- تصنیف «دلا از دست تنهایی به جونم» با صدای محمدرضا شجریان ۱۵۸
- آواز شروه - محلی با صدای ایرج بسطامی ۱۵۹
- آواز «نه هر کس لاف یاری زد» با صدای ایرج ۱۵۹
- آواز «از تو کجا گریزم» با صدای علیرضا قربانی ۱۶۰
- آواز «گلی گم کرده‌ام» با صدای علیرضا افتخاری ۱۶۰
- آواز و تصنیف «با ما منشین» با صدای علیرضا افتخاری ۱۶۱
- تصنیف «بوی گل» با صدای علیرضا افتخاری ۱۶۲
- آواز «غم نامه» با صدای علیرضا افتخاری ۱۶۲
- تصنیف «سرو خدا» با صدای علیرضا افتخاری ۱۶۳
- آواز «داغ از حرارت جگر داد می‌زند» با صدای علیرضا افتخاری ۱۶۳
- آواز «بنال ای دل که من غم دارم امشب» با صدای علی رزاقی ۱۶۳
- تصنیف «میهن» با صدای محمدرضا شجریان، ۱۶۴
- آواز «پریشونم پریشونم پریشون - شیرازی» با صدای بهرام غرقی ۱۶۴
- آواز «منم سرگشته حیرانت ای دوست» ۱۶۵
- ترانه‌ی «دختر رامشگر» با صدای بنان ۱۶۵
- اجرای «سر زلف تو جانانام و میم است ۱۶۶
- آواز دشتانی «عزیزم کاسه چشمم سرایت» با صدای داریوش رفیعی ۱۶۶
- ترانه «یار یار» با صدای سجاد رزمجو ۱۶۷

- تصنیف «شب در خیالت در فغانم» با صدای روح‌انگیز ۱۶۷
- اجرای «ته دوری از برم» با صدای عبدالوهاب شهیدی ۱۶۸
- آواز «دیدنی ای دل» با صدای محمدرضا شجریان ۱۶۹
- آواز «خوشا آن دم که رخسار ته وینم» با صدای محمدرضا شجریان ۱۶۹
- آواز ضربی «گر زلف پریشان» با صدای داریوش رفیعی ۱۷۰
- تصنیف «مهر گیاه» با صدای پریسا ۱۷۰
- ترانه‌ی «خوابم نبره» با صدای مرضیه، ۱۷۰
- برنامه‌ی «هر جا بینم گلی پرپر شده - گل‌های رنگارنگ ۵۷۴»، با صدای شهیدی و الهه ۱۷۱
- ترانه‌ی «پاییز آمد در میان درختان» شعر از سعید سلطانپور ۱۷۲
- تصنیف «سحر آفرین» با صدای پریسا، شعر از حافظ ۱۷۲
- برنامه‌ی «شبی یاد دارم - گل‌های رنگارنگ ۴۷۶»، با صدای ایرج و عهدیه ۱۷۳
- تصنیف «دل شکن - یار بیگانه نواز» ۱۷۳
- تصنیف «جام مدهوشی» با صدای علی اصغر شاهزیدی ۱۷۴
- ترانه‌ی «دلیم امروز به آرومی خود خو کرده» با صدای کورس سرهنگ‌زاده ۱۷۴
- تصنیف «غمگین چو پاییزم از من بگذر» با صدای ۱۷۵
- ترانه‌ی «گر ماه شوی» با صدای سیمین غانم ۱۷۵
- ترانه‌ی «گل پامچال» با صدای پری زنگنه، شعر از بیژن بیژنی ۱۷۶
- ترانه‌ی «دو کفتر» با صدای هایده ۱۷۶
- اجرای محفلی «شام و سحر» با صدای محمودی خوانساری و کورس سرهنگ‌زاده ۱۷۷
- تصنیف «به راه وی تا سحر ماندم» با صدای فرح ۱۷۷
- آواز «به علی قسم - شاخه گل ۳۳۴» با صدای عبدالوهاب شهیدی ۱۷۸
- تصنیف «گریه کن» با صدای بنان ۱۷۸
- ترانه‌ی «اگر یک شب تو را در خواب بینم» با صدای محمد نوری ۱۷۹
- ترانه‌ی «بر باد رفته - دانه‌ی ای زیبا روزی» با صدای داوود مقامی ۱۷۹

- تصنیف «مرا رها کن» با صدای محمدرضا شجریان ۱۸۰
- ترانه‌ی «ملا ممدجان» با صدای پوران ۱۸۰
- ترانه «آهو» با صدای پوران ۱۸۱
- تصنیف «الهی تو گواهی خدایا تو پناهی با صدای محمدرضا شجریان ۱۸۱
- تصنیف «دریغا» با صدای علی اکبر گلپایگانی ۱۸۲
- تصنیف «ذلیل و بیچاره» با صدای ایرج بسطامی ۱۸۲
- آواز «وگر به رهگذری» با صدای ایرج بسطامی ۱۸۲
- ترانه‌ی «خدا حافظ» با صدای هایده ۱۸۳
- آواز «اجل» با صدای عباس مفتاح ۱۸۳
- ترانه‌ی «تنها با گل‌ها» با صدای هایده ۱۸۴
- تصنیف «نمی‌دونی»، با صدای عبدالعلی وزیری ۱۸۴
- ترانه‌ی «به دیدن من بیا - مهتاب» با صدای هایده ۱۸۵
- اجرای «گل‌های صحرایی ۶۲ و شاخه گل ۲۶۰» با صدای ناهید ۱۸۵
- آواز «تو که نازنده بالا دلربایی» با صدای شجریان ۱۸۶
- ترانه «پرستو جان برگرفته از شاخه گل ۲۶۰» با صدای رامش ۱۸۶
- تصنیف «انتظار» با صدای رؤیا ۱۸۷
- آواز «سحرگه رهروی در سرزمینی» با صدای محمدرضا شجریان ۱۸۷
- ترانه محلی «دل می‌خواست یار ببینه» با صدای سیما بینا ۱۸۸
- تصنیف «ز دیده گر چه برفتی نمی‌روی از یاد» با صدای علیرضا افتخاری ۱۸۸
- تصنیف «از تو بگذشتم و بگذاشت - گل‌های تازه برنامه ۹۸» با صدای عبدالوهاب شهیدی ۱۸۹
- ترانه‌ی محلی «ای دل بلایی دلبر» با صدای سیما بینا ۱۸۹
- ترانه‌ی «آی بانو» با صدای سیما بینا ۱۹۰
- آواز «بیا که رونق این کارخانه کم نشود» با صدای محمدرضا شجریان ۱۹۰
- تصنیف «یا مولا دلم تنگ اومده» با صدای سیما بینا ۱۹۱

- ترانه «لیلا در وا کن» با صدای سیما بینا ۱۹۱
- ترانه محلی «عزیز بشین به کنارم» با صدای سیما بینا ۱۹۲
- ترانه محلی بیرجندی «لیلا خانم - یک شاخه گل ۸۸» با صدای سیما بینا ۱۹۲
- تصنیف «گمشده - نیمه شبان تنها» با صدای مرضیه، شعر از تورج نگهبان ۱۹۳
- ترانه «لیلا در وا کن» گروه رستاک ۱۹۳
- تصنیف «خاکستر - گل‌های تازه ۱۷۶» با صدای محمدرضا شجریان ۱۹۴
- آواز محلی دشتانی با صدای داریوش رفیعی ۱۹۴
- ضربی دشتی با صدای داریوش رفیعی، شعر از حافظ ۱۹۴
- آواز «اگر مراد تو» با صدای ایرج ۱۹۴
- ترانه «گل مریم» با صدای محمد نوری ۱۹۵
- آواز «لعل تو داغی نهاد بر دل بریان من» با صدای محمدرضا شجریان ۱۹۵
- ترانه «دو چشمنت پیاله پر ز می بی» با صدای سیما بینا ۱۹۶
- ترانه‌ی «آی جونم آی دلبر» با صدای کورس سرهنگ‌زاده ۱۹۶
- ترانه «یارم بیداره» با صدای سیما بینا ۱۹۶
- ترانه محلی «دختر قوچانی - یه دونه انار دو دونه انار» با صدای سیما بینا ۱۹۷
- آواز «بهار غم انگیز» با صدای محمدرضا شجریان ۱۹۷
- آلبوم «گنبد مینا» ترانه‌ی «دیدای دل» با صدای محمدرضا شجریان ۱۹۸
- تصنیف «تو مرو - گل‌های رنگارنگ ۱۸۲» ۱۹۹
- ترانه‌ی «الله مزار» با صدای ایرج بسطامی - علیرضا قربانی ۲۰۰
- اجرای «داروگ» با صدای محمدرضا شجریان ۲۰۰
- ترانه‌ی «بهار من گذشته شاید» با صدای عماد رام ۲۰۱
- متن ترانه‌ی «عشق» با صدای فرشته ۲۰۱
- ترانه «درنا» با صدای سیما بینا، شعر از محمد ابراهیم جعفری ۲۰۲
- تصنیف «ای عاشقان» با صدای محمدرضا شجریان ۲۰۲

- تصنیف «گر زلف پریشانست در دست صبا افتد» با صدای احمد ظاهر ۲۰۳
- ترانه «آسمون با من و تو قهره دیگه» با صدای داریوش - مهستی ۲۰۳
- برنامه «گل‌های جاویدان ۱۵۲» آواز با صدای عبدالوهاب شهیدی ۲۰۴
- آواز «از زندگانی‌ام گله دارد جوانی‌ام» با صدای محمودی خوانساری ۲۰۴
- آواز «به مؤگان سیه کردی - گل‌های تازه ۷۰» با صدای محمودی خوانساری ۲۰۴
- ترانه گیلکی «آی لیلی» با صدای احمد آشورپور ۲۰۵
- ترانه‌ی «ای دل چرا ناز می‌کنی» با صدای الهه ۲۰۶
- ترانه‌ی «کاش تو هم حال مرا داشتی» با صدای کورس سرهنگ‌زاده ۲۰۶
- ترانه‌ی «بنفشه» با صدای هایدده ۲۰۷
- ترانه‌ی «نم نم بارون» با صدای فرشته ۲۰۷
- ترانه «من از اون آسمون آبی می‌خوام» با صدای سیمین غانم ۲۰۸
- تصنیف «شکوه دارم» با صدای عبدالحسین مختاباد ۲۰۸
- تصنیف «صحرا صحرا دویده‌ام» با صدای علیرضا افتخاری ۲۰۹
- آواز «زاهد و سبحة صد دانه» با صدای محمود محمودی خوانساری ۲۰۹
- ترانه محلی «مجنون نبودم» با صدای سیما بینا - کورس سرهنگ‌زاده ۲۱۰
- ترانه‌ی «اشک من» با صدای اکبر گلپایگانی ۲۱۰
- تصنیف «شباتگاهان» با صدای مختاباد ۲۱۱
- اجرای «ناله‌ی نی» با صدای دلکش، آهنگ از مهدی خالدي ۲۱۱
- تصنیف «مرا عاشق چنان باید» با صدای شهرام ناظری ۲۱۱
- تصنیف «سرگذشت» با صدای اکبر گلپایگانی ۲۱۲
- تصنیف «گل نوبهار» با صدای علی رستمیان، آهنگ از علی رستمیان ۲۱۲
- تصنیف «راز خلقت» با صدای مهستی، آهنگ از انوشیروان روحانی ۲۱۳
- تصنیف «چشم مست و پای لنگ» با صدای محمدرضا شجریان ۲۱۳
- برنامه «شتربانا - یک شاخه گل ۴۰۵» با صدای عبدالوهاب شهیدی ۲۱۴

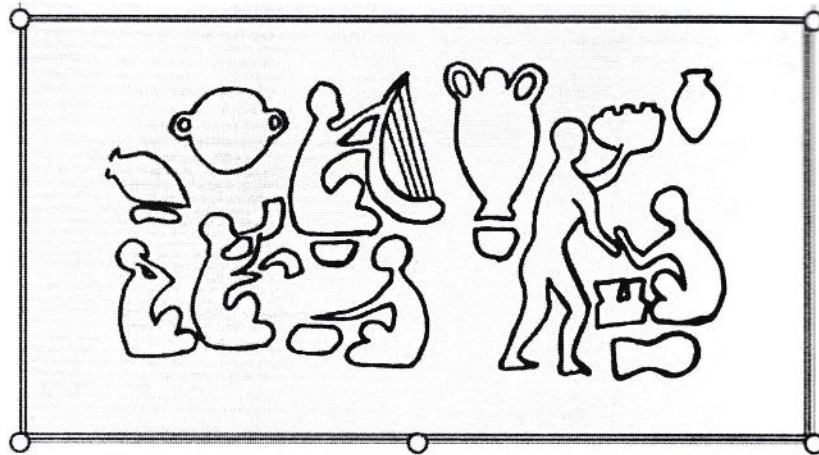
- آواز «شدم از عشق تو شیدا» با صدای عبدالوهاب شهیدی ۲۱۴
- تصنیف «شیدایی از آلبوم آستان جانان» با صدای محمدرضا شجریان ۲۱۵
- اجرای «ای ساربان - برگزیده گل های رنگارنگ شماره ۲۷۱» با صدای عبدالوهاب شهیدی ۲۱۵
- برنامه‌ی «راز دل» با صدای محمدرضا شجریان ۲۱۶
- برنامه‌ی «گل های رنگارنگ ۲۶۴ب» با صدای الهه و عبدالوهاب شهیدی ۲۱۷
- اجرای «جانان من رفت - گل های رنگارنگ ۳۰۰» با الهه و صدای شهیدی ۲۱۸
- اجرای «داد ازین دل - گل های رنگارنگ ۳۱۱» با صدای پوران، عبدالوهاب شهیدی ۲۱۹
- اجرای «گل های رنگارنگ ۳۱۹» با صدای الهه و عبدالوهاب شهیدی، ۲۲۰
- اجرای «دل ربای ما - گل های رنگارنگ ۳۴۵» با صدای الهه، عبدالوهاب شهیدی، ۲۲۱
- آواز «تا به دامن تو ما دست تولا زده ایم» با صدای عبدالوهاب شهیدی ۲۲۱
- تصنیف «ثنا - تا به دامن تو ما دست تولا زده ایم» با صدای سید خلیل عالی نژاد، ۲۲۲
- اجرای «آتشی در سینه دارم جاودانی - گل های رنگارنگ ۴۰۷» با صدای شهیدی ۲۲۲
- برنامه‌ی «مدتی در ره عشق تو دودیم - گل های رنگارنگ ۳۸۰» با صدای شهیدی ۲۲۳
- آواز «گفتم گفتا - برگ سبز شماره‌ی ۷» با صدای جواد ذیحی ۲۲۳
- آواز «بیایید بیایید - گل های تازه ۲۹» با صدای عبدالوهاب شهیدی ۲۲۴
- تصنیف «خداوندا چه می شد» با صدای مرضیه ۲۲۴
- برنامه‌ی «گل های رنگارنگ ۲۲۶- گریه را به مستی بهانه کردم» با صدای شهیدی ۲۲۵
- برنامه «گل های رنگارنگ ۳۸۳» با صدای پوران، عبدالوهاب شهیدی ۲۲۶
- کار اجرایی «اندوته دیرم» با صدای عبدالوهاب شهیدی ۲۲۷
- برنامه‌ی «یار من باش - گل های رنگارنگ ۴۵۹» با صدای عبدالوهاب و سیما بینا ۲۲۷
- برنامه‌ی «بر زلف تو» با صدای عبدالوهاب شهیدی ۲۲۸
- اجرای «گل های رنگارنگ شماره‌ی ۴۰۸» با صدای عبدالوهاب شهیدی و ناهید دای جواد ۲۲۹
- «مدتی در ره عشق تو دودیم - یک شاخه گل ۳۱۵» با صدای عبدالوهاب شهیدی ۲۲۹
- اجرای «گل های رنگارنگ ۴۲۶ - گل های تازه ۷۸» با صدای الهه و عبدالوهاب شهیدی ۲۳۰

- برنامه‌ی «یک شاخه‌ی گل ۱۶۰» با صدای سیما بینا ۲۳۰
- اجرای «گل‌های رنگارنگ ۴۳۷» با صدای عبدالوهاب شهیدی و الهه ۲۳۱
- اجرای «گل‌های رنگارنگ ۴۶۶» با صدای الهه و عبدالوهاب شهیدی ۲۳۲
- اجرای «گل‌های رنگارنگ ۵۶۲-ب» با صدای شهیدی، شجریان و عهدیه ۲۳۳
- برنامه‌ی «گل‌های تازه ۶۴» با صدای عبدالوهاب شهیدی و سیما بینا ۲۳۴
- اجرای «شب‌نورد» با صدای شجریان ۲۳۵
- برنامه‌ی «نغمه‌ی گمشده - گل‌های تازه ۹۳» با صدای شهیدی و عهدیه ۲۳۶
- برنامه «گل‌های تازه ۹۸ - تو بمان و دگران»، با صدای عبدالوهاب شهیدی، ۲۳۷
- برنامه «پرستو دل من - گل‌های تازه ۱۱۴» با صدای عبدالوهاب شهیدی ۲۳۸
- برنامه «گل‌های رنگارنگ ۴۵۱» با صدای الهه و عبدالوهاب شهیدی ۲۳۸
- آواز «عمر پا بر دل می‌نهد» با صدای عبدالوهاب شهیدی ۲۳۹
- برنامه‌ی «برگ سبز شماره‌ی ۵۰» با صدای ایرج، شعر از فروغی بسطامی ۲۳۹
- برنامه‌ی «چو بنالم ز فراق تو - یک شاخه‌ی گل ۳۹۵» با صدای عبدالوهاب شهیدی ۲۴۰
- برنامه‌ی «پیوشان رخ و دلربایی مکن - برگ سبز شماره‌ی ۳۸» آواز با صدای جواد ذبیحی ۲۴۰
- برنامه‌ی «خروس عرش بی غوغاست امشب - گل‌های تازه ۱۲۲» با صدای شهیدی ۲۴۱
- اجرای «الا ای باد شبگیری گذر کن» با صدای عبدالوهاب شهیدی ۲۴۲
- برنامه‌ی «تا خبر دارم از تو - برگ سبز شماره‌ی ۶۱» با صدای محمودی خوانساری ۲۴۲
- برنامه‌ی «خواهم ای دل محو دیدارت کنم - برگ سبز ۵۷» با صدای علی اکبر گلپایگانی ۲۴۳
- برنامه‌ی «آمد نفس صبح - برگ سبز شماره‌ی ۶۶» با صدای رشید مستقیم، ۲۴۳
- برنامه‌ی «ما کیستیم - برگ سبز شماره‌ی ۶۷ و ۷۵» با صدای علی اکبر گلپایگانی ۲۴۴
- برنامه‌ی «به روی دلبری گر مایل هستم - برگ سبز شماره‌ی ۱۱۵» با صدای محمد دادبه ۲۴۴
- برنامه‌ی «برگ سبز شماره‌ی ۹۰» با صدای علی اکبر گلپایگانی، ۲۴۵
- برنامه‌ی «برگ سبز شماره‌ی ۱۴۹» با صدای محمودی خوانساری ۲۴۵
- برنامه‌ی «برگ سبز شماره‌ی ۱۲۷» با صدای عبدالوهاب شهیدی ۲۴۵

- برنامه‌ی «ز اشتیاق تو جانم به لب رسید کجایی - برگ سبز شماره‌ی ۱۴۰» ۲۴۶
- برنامه‌ی «سینه‌ای دارم ز غم افروخته - برگ سبز ۱۴۱» با صدای اکبر گلپایگانی ۲۴۶
- برنامه‌ی «مرغ شب - برگ سبز شماره‌ی ۱۵۱» با صدای علی اکبر گلپایگانی ۲۴۶
- برنامه‌ی «برگ سبز شماره‌ی ۱۵۲» با صدای حسین قوامی ۲۴۷
- برنامه‌ی «تا ما به سر کوی مغان خانه گرفتیم - برگ سبز شماره‌ی ۱۵۵» ۲۴۷
- آواز «در ره عشق غمی نیست» با صدای حسین قوامی، شعر از مولانا ۲۴۷
- برنامه‌ی «برگ سبز شماره‌ی ۱۷۳» با صدای ایرج ۲۴۸
- برنامه‌ی «برگ سبز شماره‌ی ۱۷۴» با صدای علی اکبر گلپایگانی ۲۴۸
- برنامه‌ی «برگ سبز شماره‌ی ۱۸۱» با صدای حسین قوامی ۲۴۸
- تصنیف «آه سحر» با صدای محمدرضا شجریان ۲۴۹
- برنامه‌ی «برگ سبز شماره‌ی ۱۸۹» با صدای حسین قوامی ۲۴۹
- برنامه‌ی «راز دل» با صدای محمدرضا شجریان ۲۵۰
- برنامه‌ی «برگ سبز شماره‌ی ۱۸۲» با صدای حسین قوامی ۲۵۱
- برنامه‌ی «برگ سبز شماره‌ی ۲۵۳» با صدای حسین قوامی ۲۵۱
- آواز «نوازی ساز کن - برگرفته از برنامه‌ی یک شاخه‌ی گل ۲۷۳» با صدای حسین قوامی .. ۲۵۱
- ترانه‌ی «بت رویای من» با صدای الهه، آهنگ از اسدالله ملک ۲۵۲
- برنامه‌ی «برگ سبز شماره‌ی ۲۸۱» با صدای علی اکبر گلپایگانی ۲۵۲
- برنامه‌ی «برگ سبز شماره‌ی ۲۸۵» با صدای ناصر مسعودی ۲۵۳
- برنامه‌ی «برگ سبز شماره‌ی ۳۰۷» با صدای محمودی خوانساری ۲۵۳
- برنامه‌ی «برگ سبز شماره‌ی ۳۰۹» با صدای ناصر مسعودی ۲۵۳
- آواز «صنما با غم عشق تو چه تدبیر کنیم» با صدای محمدرضا شجریان ۲۵۴
- اجرای برنامه‌ی «گل‌های رنگارنگ ۵۶۷» با صدای محمدرضا شجریان و سیما بینا، ۲۵۴
- اجرای آواز «شب زنده‌دار - گل‌های تازه شماره‌ی ۵۴» با صدای محمدرضا شجریان ۲۵۵
- اجرای برنامه‌ی «چشم نرگس - گل‌های تازه‌ی ۱۰۲» با صدای محمدرضا شجریان ۲۵۵

۲۶۸.....	برنامه‌ی «یک شاخه‌ی گل ۳۴۸ - بنالد» با صدای ناصر مسعودی
۲۶۸.....	برنامه‌ی «یک شاخه‌ی گل ۳۵۲ - یار کجاست» با صدای علی اکبر گلپایگانی
۲۶۸.....	برنامه‌ی «یک شاخه‌ی گل ۳۶۰ - آستان عشق» با صدای علی اکبر گلپایگانی
۲۶۹.....	برنامه‌ی «یک شاخه‌ی گل ۳۸۸ - پیک سحری» با صدای خوانساری و سرهنگزاده
۲۶۹.....	آواز «یک شاخه‌ی گل ۴۲۴ - نرگس مستانه» با صدای علی اکبر گلپایگانی
۲۷۰.....	آواز «یک شاخه‌ی گل ۴۲۶ - چشم سیاهی» با صدای جمال وفایی
۲۷۰.....	آواز «یک شاخه‌ی گل ۴۵۹ - جور است در جدایی» با صدای ایرج
۲۷۱.....	تصنیف «در ره عشق» با صدای آذر عظیمی، شعر از وحشی بافقی
۲۷۱.....	برنامه «یک شاخه گل ۲۲» با صدای الهه
۲۷۲.....	ترانه «بهار آمد بهار آمد - برگرفته از گل‌های صحرایی ۱۱ ب» با صدای سیما یینا
۲۷۲.....	ترانه «برگرفته از شاخه گل ۲۶۰» با صدای رامش
۲۷۳.....	ترانه «برگرفته از شاخه گل ۲۶۰» با صدای کورس سرهنگزاده
۲۷۳.....	ترانه‌ی «یار می گوید الله - برگرفته از گل‌های صحرایی ۵» با صدای سیما یینا
۲۷۴.....	ترانه‌ی «بت پرست» با صدای آغاسی
۲۷۴.....	ترانه‌ی «با تو قهرم» با صدای آغاسی
۲۷۵.....	اجرای «قاصدک» با صدای محمدرضا شجریان
۲۷۷.....	اجرای برنامه‌ی «آستان جانان» با صدای محمدرضا شجریان
۲۸۰.....	اطلاعات عمومی
۲۸۴.....	گوشه‌ی عشاق
۲۸۷.....	نت نگاری
۲۸۹.....	سخنی چند درباره‌ی نت نگاری کتاب
۲۹۱.....	دشتی «ر»
۳۱۷.....	دشتی «لا»
۳۴۳.....	بزرگان موسیقی ایران

- ۳۴۷..... استاد عبدالوهاب شهیدی
- ۳۷۷..... مختصری از بیوگرافی خاندان موسیقی ایران زمین
- ۳۷۹..... بیوگرافی مختصر خاندان هنر موسیقی اصیل و ملی ایران زمین تا بیش از سه قرن
- ۳۹۱..... خاطره‌ای از استاد عشقی سازنده‌ی سه‌تار و استاد عبادی
- ۳۹۲..... هنر و سیمای هنرمندان
- ۳۹۷..... منابع و مراجع

پرفسور دلوگاز و پرفسور هلن جی کانتور در باره‌ی آن گفته‌اند: «این نمونه‌های هنر تصویری با همه‌ی اهمیتی که از نظر حالت هنری و آگاهی ما به زندگی این دوران دارند، دارای ارزش‌هایی هستند بسی از این بالاتر و درست بگوییم سند نخستین دستاوردهای بشری هستند که ارزش جهانی دارند. یکی از این نمونه‌ها نخستین سندی است که بشر از موسیقی به عنوان شکل هنر سازمان یافته دارد. این تصویر یک گروه نوازنده را نشان می‌دهد که در واقع، پیشرو ارکسترهای امروزی را مجسم می‌کند. بر روی بسیاری از این تصویرها چنگ بزرگی دیده می‌شود که پشت سر آن نیم‌رخ نوازنده‌ای زانو زده است.»

علاوه بر چنگ‌نواز، نفر دومی دیده می‌شود که با دست‌های باز چیزی به شکل نیم دایره نشسته و تبل می‌نوازد، نوازنده‌ی سوم دو شاخ به دست گرفته است. یکی از این شاخ‌ها به دهان نوازنده می‌رسد. جای تردید نیست که نوازنده، یک آلت موسیقی بادی که نای یا بوق بوده می‌نوازد و یک نای یا شاخ دیگر دارد که آوای آن (نت) با نای نخستین یکسان نبوده است زیرا که شاخ دوم بزرگ‌تر از اولی است و از آنجا که با دمیدن با نیروی بیشتر، از یک نای یا شاخ می‌توان دو آوای (دو و سل) برآورد، از دو شاخ، چهار نت از هفت نت دستگاه‌های امروزمین نواخته می‌شده است و آن برای همناویی (یا آکورد) با آوای چنگ، همراه می‌شده و نفر چهارمی که دستش را به گونه برده، درست همان حالت آوازخوان را دارد که بعدها در هنر مصری یافت شده و هنوز هم در سرزمین‌های ایرانی این حالت را می‌توان دید، بنابراین در این تصویر «با ارکستری رو به رو هستیم که دارای سازهای زهی و بادی و ضربی است و خواننده، با آواز، آنان را همراهی می‌کند. نوازندگان، جز تبل‌زن، به

(۱) متغیر
 «درآمد» آواز دشتی
 شروع
 شاهد
 ایست
 فرود به شور
 ایست کامل (تونیک شور)

به طوری که ملاحظه می گردد، تکیه‌ی اصلی ملودی در درآمد دشتی، متکی به درجات یک محدودده‌ی صوتی به وسعت فاصله‌ی پنجم درست است و در آن، نت شاهد (درجه‌ی پنجم شور) محور یا مرکز اصلی ملودی را تشکیل می‌دهد. بدیهی است وسعت یاد شده در مواقع فرود به تونیک شور به حدود فاصله‌ی هفتم کوچک افزایش می‌یابد. نمودار ملودی فوق را می‌توان در شکل زیر خلاصه نمود:

شروع
 شاهد
 متغیر
 ایست
 ایست کامل

پنجم درست
 پنجم درست
 هفتم کوچک

گوشه‌های مهم دشتی

همانطور که اشاره گردید اغلب نغمات دشتی ریشه‌ی محلی داشته و در واقع همان آهنگ‌های محلی هستند که ردیف نغمات و گوشه‌های دشتی را تشکیل دادند. اشعاری که با این گوشه‌ها خوانده می‌شوند بیشتر در وزن «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن»^۱ قرار دارند که به خاطر وزن و لحن مردمی و محلی آن با گوشه‌های دشتی مناسبت بیشتری پیدا می‌کنند.

این گوشه‌ها با حالات و تحریرهای زیبا و متناسب، در پرده‌های اصلی دشتی و با ریتمی که حاصل از وزن بحر مذکور است اجرا می‌شود و ملودی آنها از نظر سیر و تکیه بر درجات و وسعت و خصوصیات دیگر، همانند درآمد دشتی است و وجه تمایز این گوشه را بیشتر بایستی در نوع تحریرها و حالت آنها جستجو نمود. به عبارت دیگر تفاوت این گوشه‌ها را نسبت به همدیگر می‌توان تکرارها و تقلیدهای با تغییر به حساب آورد. اینک به ذکر چند نمونه از گوشه‌هایی که در وزن هزج خوانده می‌شوند می‌پردازیم:

چوپانی

این گوشه در ردیف ابوالحسن صبا (دوره‌ی دوم ویولون) با دو بیت از یک غزل حافظ آمده است.

لبش می‌بوسم و درمی‌کشم می به آب زندگانی برده‌ام پی
نه رازش می‌توانم گفت با کس نه کس را می‌توانم دید با وی

^۱ بحر هزج مسدس مقصور

خواننده گرامی

در جلد نخست این مجموعه از کتاب‌های آموزش آواز ملی و اصیل ایران زمین، مروری گذرا بر هر دوازده مایه‌ی موسیقی ایرانی داشتیم. در هر فصل از دوازده فصل کتاب، پنج کار اجرایی اعم از آواز و یا تصنیف در هر مایه قرار داشت که هنرجو را به اختصار با فضای موسیقی ایران زمین آشنا سازد. جلد دوم به دستگاه شور، جلد سوم به آواز ابوعطا و جلد چهارم به آواز بیات ترک می‌پرداخت.

جلد پنجم یعنی کتاب پیش رو، به معرفی آواز دشتی اختصاص دارد. در این کتاب نیز همچون جلد چهارم یعنی کتاب بیات ترک، بخش معرفی خاندان موسیقی ایران زمین منظور شده است. همچنین در بخش نت نگاری کتاب، نت آوازهای مطرح شده در کتاب نیز در بخش مربوطه برای علاقمندان نوازنده و خواننده نوشته شده است. با سپاس از پروردگار که توفیق چاپ کتاب پنجم را نیز به ما داد، بدین وسیله از هنردوستان و صاحب نظران گرامی دعوت می‌کنیم تا با نظرات اصلاحی خود، ما را در این مسیر یاری رسانند.